

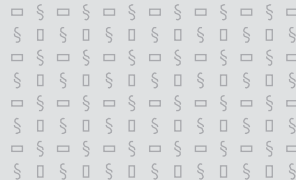

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

David Hejč

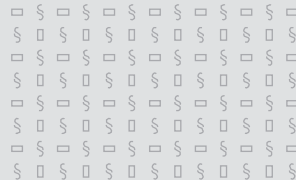
Bezpečnostní správa a správa obrony státu

Správa kultury

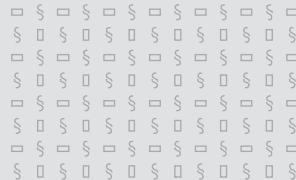
Bezpečnostní správa a správa obrany státu

- Zajištění bezpečnosti občanů jako jedna ze základních povinností státu - čl. 1 ústavního zákona o bezpečnosti ČR
- Lze rozlišovat
  - bezpečnostní („nevojenská“) správa, zahrnující: *integrovaný záchranný systém, krizové řízení, policie ČR, obecní policie, zpravodajské služby ČR, Ochrana utajovaných informací (skutečností)* - „vnitřní bezpečnost“
  - správa obrany státu, zahrnující: *zajišťování obrany státu, ozbrojené síly ČR, vojáci z povolání, branná povinnost* - „vnější bezpečnost“

Integrovaný záchranný systém

- **Integrovaným záchranným systémem (IZS) se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací [§ 2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb.)**
- **Mimořádná událost se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací [§ 2 písm. b)]**
  - **X krizová situace/stav (viz dále krizové řízení)**

Integrovaný záchranný systém

■ Základní složky IZS:

- Hasičský záchranný sbor ČR
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby
- Policie ČR

■ Ostatní složky IZS:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- statní ozbrojené bezpečnostní sbory
- ostatní záchranné sbory
- orgány ochrany veřejného zdrav
- ... § 4 zákona č. 239/2000 Sb.

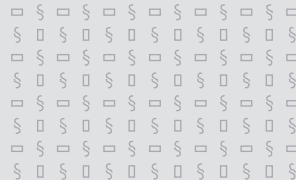
Integrovaný záchranný systém

■ Základní složky IZS:

- zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území ČR

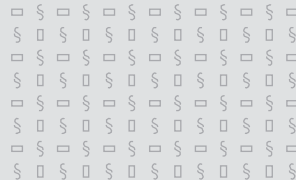
■ Ostatní složky IZS:

- poskytují tzv. plánovanou pomoc na vyžádání

Integrovaný záchranný systém

- **Povinnosti FO nebo PO v souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi a s jejich přípravou:**
  - strpět omezení vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění zásahu
  - poskytnout na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc
  - strpět vstup osob provádějících zásah na pozemky nebo do objektů
  - ...§ 23 - 25 zákona
- **Možnost FO odmítnout**
  - pokud by tím ohrozila život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob
  - pokud ji v tom brání důležité okolnosti, které by zjevně způsobily závažnější následek než ohrožení, kterému se má předcházet

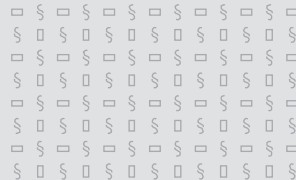
Krizové řízení

souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s

- *přípravou na **krizové situace** a jejich řešením, nebo*
- *ochranou kritické infrastruktury*

krizová situace

- *mimořádná událost podle zákona o IZS (239/2000)*
- *narušení kritické infrastruktury (narušení její funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení zákl. živ.potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu)*
- *nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen krizový stav (stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu)*

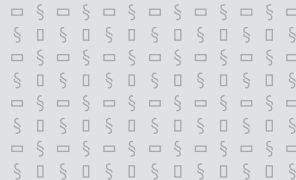

Krizové řízení

Krizové stavy

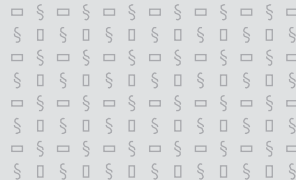
- = stavy, které se vyhláší v rámci krizových situací
  - je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy ČR nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí, anebo
    - je-li třeba plnit mezinár. závazky o společné obraně,
- a to podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace
- jsou předpokladem pro užití krizových opatření

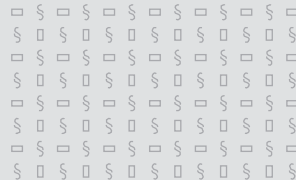
Krizové řízení

- Nevojenské (civilní) krizové stavy
  - stav nebezpečí
  - nouzový stav,
  - stav ohrožení státu

- Vojenský krizový stav
  - stav ohrožení státu
  - válečný stav

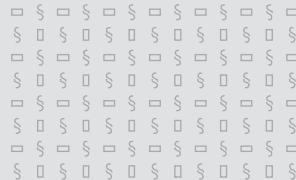
Stav nebezpečí - KrizZ

- se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud
  - nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a
  - není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury
- lze vyhlásit jen s uvedením důvodů, na nezbytně nutnou dobu a pro celé území kraje nebo pro jeho část
- vyhláší hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy - ve Věstníku právních předpisů kraje
- stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu **nejvýše 30 dnů** - hejtman může prodloužit jen se souhlasem vlády
- není-li možné účelně odvrátit vzniklé ohrožení v rámci stavu nebezpečí, hejtman neprodleně požádá vládu o vyhlášení nouzového stavu
- Vláda zruší, pokud nejsou splněny podmínky pro jeho vyhlášení 10

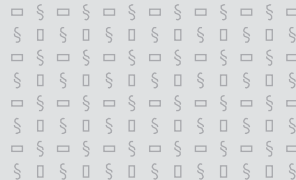
Nouzový stav - Úst. zákon č. 10/1998 Sb.

- v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost
- jen na určitém území a na dobu určitou (max 30 dní; prodl. se souhlasem PS) + s uvedením důvodů
- vyhlašuje vláda (při nebezpečí z prodlení její předseda) ve Sb. + uveřejňuje se v hrom. sdělovacích prostředcích; informuje o tom Poslaneckou sněmovnu, která může zrušit
- pravomoci orgánů veřejné správy a možné povinn. PO a FO při nouzovém stavu stanoví Krizový Z, která práva se omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají stanoví vláda

Stav ohrožení státu - Úst. zákon č. 10/1998 Sb.

- *Parlament může na návrh vlády vyhlásit stav ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.*
- *K přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a souhlasu nadpoloviční většiny všech senátorů.*
- *důsledky upraveny v KrizZ - jednak dává vládě tytéž možnosti, které má pro případ vyhlášení nouzového stavu + některé další*

Válečný stav- Čl. 43 odst. 1 Ústavy

- *Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.*
- Důsledky a způsob vyhlášení válečného stavu obdobný režimu vyhlášení stavu ohrožení státu. Rozdíl - v případě vyhlášení válečného stavu není nezbytný návrh vlády a parlament je tedy ve své úvaze stran války suverén a není omezen vládou.
- Zákony spojují s válečným stavem prakticky tytéž následky jako se stavem ohrožení státu.
- Válečný stav se vztahuje k vnějšímu nebezpečí představovanému aktérem mezinárodních vztahů, kdežto stav ohrožení státu vychází vstříc potřebám širšího pojetí bezpečnosti.

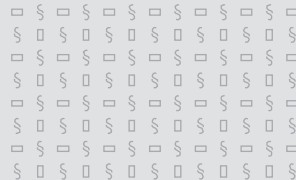

Krizové řízení

- Krizový zákon umožňuje ukládat povinnosti FO a PO při přípravě na krizové situace i k jejich řešení
- jsou stanoveny sankce za jejich nesplnění

Vyhlášení krizových stavů

krizový stav	zákon	kdo vyhláší	důvod	rozsah	doba trvání
Stav nebezpečí	KrízZ (§3)	Hejtmán (primátor hl. m. Prahy)	Jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury.	Celý kraj, část kraje	Nejdéle 30 dnů (prodloužení se souhlasem vlády)
Nouzový stav	Ústavní zákon o bezp. ČR. (čl. 5 a 6)	Vláda (předseda vlády)	Při živelních pohromách, ekologických a průmyslových haváriích, nehodách nebo jiném nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní bezpečnost.	Celý stát, omezené území státu	Nejdéle 30 dnů
Stav ohrožení státu	Ústavní zákon bezp. ČR. (čl. 7)	Parlament na návrh vlády	Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.	Celý stát	Není omezeno
Válečný stav	Ústava (čl. 43)	Parlament	Při napadení ČR nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení	Celý stát	Není omezeno

Policejní správa

= souhrn činností policejních orgánů, jimž zákon ukládá úkoly ochrany ve věcech bezpečnosti a veř. pořádku

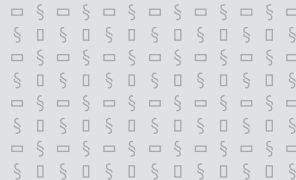
■ Policie ČR

- jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor sloužící veřejnosti na celém území ČR
- jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony (P EU, m.s.)

■ Obecní policie

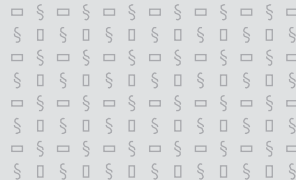
- orgán obce, který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud mu je svěří zákon o obecní policii nebo zvláštní zákon

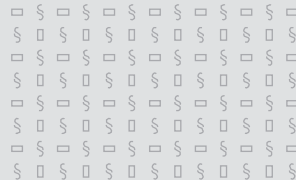
Policie ČR

- Základním pramenem zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
- Z hlediska **správního práva** dvě základní role:
  - pořádkové či dozorčí správní funkce - oprávnění dávat závazné pokyny, příp. bezprostřední zásahy (FÚ), event. následné ukládání pokut v blokovém řízení
  - Správní orgány vykonávající státní správu v případech stanovených zvláštními zákony - zejm. vydávají správní rozhodnutí (např. rozhodování ve věcech cizinců, azylu nebo zbraní a střeliva)
- Jako orgán činný v trestním řízení - rozsudek NSS ze dne 28. 4.2005, sp. zn. 2 Aps 2/2004 - 69, usnesení ÚS sp. zn. III. ÚS 1974/09

Organizační struktura Policie ČR

- Podřízena ministerstvu vnitra - vytváří podmínky pro plnění úkolů policie
- Tvoří ji:
  - **Policejní prezidium ČR:** řídí činnost policie, v čele policejní prezident
  - **Útvary s působností na celém území ČR:** zřizuje na návrh policejního prezidenta ministr vnitra
  - **Krajská ředitelství policie:** útvary s pevně územně vymezenou působností, do působnosti spadají útvary zřízené v rámci krajského ředitelství
  - **Generální inspekce bezpečnostních sborů** (zákon č. 341/2011 Sb.): v čele stojí ředitel - jmenuje předseda vlády. Úkolem vyhledávat , odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je příslušník policie ČR (celník..).

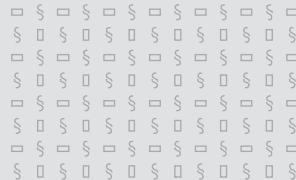
Příslušník policie ČR

ve služebním poměru dle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečn. sborů

- upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (dále jen "příslušník"), jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby

Předpoklady k přijetí do služebního poměru § 13

- písemná žádost
- občanství ČR, 18 let, plná svéprávnost, bezúhonnost
- stupeň vzdělání stanovený pro dané služební místo, popř. oprávnění seznamovat se s utajovanými informacemi
- zdravotní, osobnostní a fyzická způs. k výkonu služby
- neexistence členství v politické straně nebo politickém hnutí, u příslušníka zpravodajské služby ani odborové organizace
- nevykonávání živn. či jiné výdělečné činnosti, neexistence členství v řídicích nebo kontrolních orgánech podnik. PO

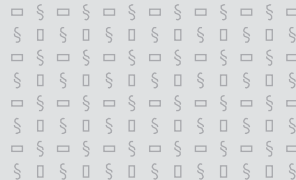

Příslušník policie ČR

Skončení služebního poměru

- uplynutím doby určité,
- propuštěním (musí)
  - Sankce (např. mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti)
  - nesplňování podmínek
  - žádost o propuštění
  - + org. změny, zánik osvědčení, neuspokojivé výsledky (u poměru na dobu určitou)
- úmrtím nebo prohlášením za mrtvého,
- dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let

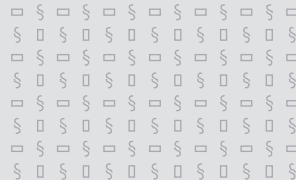
Kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o TČ nebo o jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu, též dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení - viz § 4 zákona č 250/2016

Oprávnění policistů

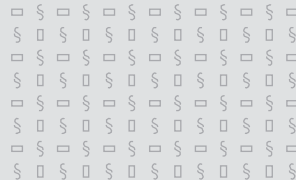
Např.

- zakázat vstup na určená místa
- specifická oprávnění související se zajišťováním
  - ochrany státních hranic
  - bezpečnostní železniční dopravy
  - dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a při jeho řízení
- za zákonných podmínek rozhodnout o vykázání ze společného obydlí a zakázání vstupu či návratu
- úkony související s řízením o přestupcích
- k použití speciálních prostředků (dle právní úpravy)
  - tzv. podpůrných operativě pátracích prostředků
  - donucovacích prostředků a zbraní
  - výbušných prostředků a výbušnin

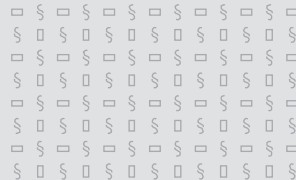
Donucovací prostředky

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c) obušek a jiný úderný prostředek,
- d) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného P předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- e) vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle § 56 odst. 5,
- f) zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- g) vytlačování vozidlem,
- h) vytlačování štítem,
- i) vytlačování koněm,
- j) služební pes,
- k) vodní stříkač,
- l) zásahová výbuška,
- m) úder střelnou zbraní,
- n) hrozba namířenou střelnou zbraní,
- o) varovný výstřel,
- p) pouta,
- q) prostředek k zamezení prostorové orientace.

Faktické úkony

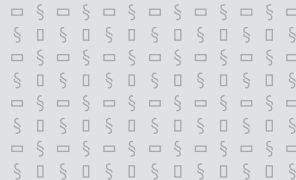
- = faktická (neformální) správní činnost, která je uskutečňována na základě zákona a jejímž prostřednictvím jednotlivé úřední osoby v konkrétních případech zasahují do správních poměrů FO, popřípadě PO
- **Faktické pokyny**- *zpravidla ústně, popřípadě posunkem (gestem) nebo i za pomoci nějakého technického zařízení*
  - **Bezprostřední zásahy** - k odvracení nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje právem chráněné zájmy - proporcionalita

Obecní policie

- Základním pramenem zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou - samostatná působnost obce
- zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce, a plní další úkoly, pokud je svěří zákon o obecní policii nebo zvláštní zákon
- ...

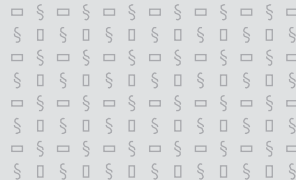

Strážník obecní policie

strážník policie

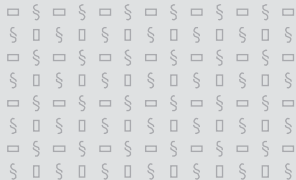
- zaměstnanec obce, který musí být
  - bezúhonný,
  - spolehlivý,
  - starší 21 let,
  - zdravotně způsobilý,
  - dosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou a
  - má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů
- prokazuje se stejnokrojem a odznakem obecní policie, mimo pracovní dobu odznakem; popř. prohlášením „obecní (městská) policie“, nelze-li krátkodobě jinak

Strážník obecní policie

povinnosti strážníka

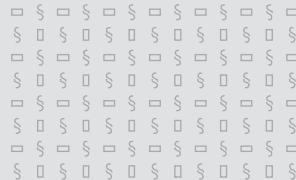
- *při provádění úkolů je povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem*
- *poučit osoby o jejich právech*
- *poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností dle Zo obcích nebo zvláštního zákona každému, kdo o ni požádá*

Strážník obecní policie

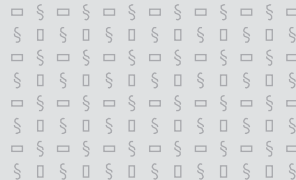
povinnosti strážníka

- *v pracovní době je povinen v mezích zákona o obcích či zvl. zákonů provést zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páchán trestný čin nebo přešupek či jiný správní delikt anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání*
- *i mimo pracovní dobu je k tomu povinen (zejména vyrozumět nejbližší útvar policie), je-li páchán trestný čin nebo přešupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.*

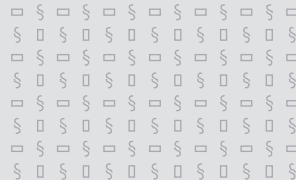
Strážník obecní policie

- *Strážník není povinen provést zákrok nebo úkon k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, jestliže*
  - a) *je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,*
  - b) *k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a povaha zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo*
  - c) *je zřejmé, že zákrok nebo úkon nemůže úspěšně dokončit.*
- *Strážník neprovede zákrok nebo úkon k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, jestliže by jeho provedením došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru.*

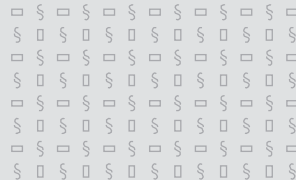
Zpravodajské služby

- zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky
- *Zpravodajské služby jsou státní orgány pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky.*
- zákon č. 153/1994 Sb. upravuje zejména postavení, působnost, koordinaci, spolupráci a kontrolu zpravodajských služeb České republiky (dále jen "zpravodajské služby"), ukládání úkolů zpravodajským službám, podávání zpráv těmito službami a poskytování informací zpravodajským službám

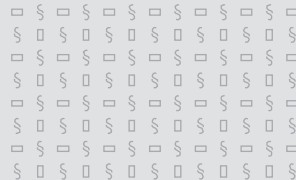
Zpravodajské služby - organizace

- Zpravodajské služby s vnitřní působností („kontrarozvědka“) - posláním je obrana před hrozbami, prevence rizik, zaměření na vnitřní bezpečnost, na chránění vlastních utajovaných informací a chráněných hodnot a infrastruktur - zaměřeno převážně na vnitřní či z vnějšku pocházející, ale **dovnitř vlastní země směřující rizika**
- Zpravodajské služby s vnější působností („rozvědka“) - posláním je ofenzíva, tj. zjišťování zahraničních úmyslů, zájmů a utajovaných informací, činnost převážně v cizích zemích.

Zpravodajské služby

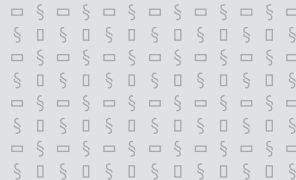
- 3 zpravodajské služby v ČR
- BIS - „vnitřní, civilní kontrarozvědka“
  - státní orgán pro získávání, shrom. a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekon. zájmů, bezpečnost a obranu ČR
  - odpovídá vládě, která ji koordinuje (jmenuje ředitele po projednání ve výboru PS)
  - úkoluje ji vláda a prezident
- Úřad pro zahraniční styky a informace - vnější, civilní rozvědka
  - zabezpečuje info mající původ v zahraničí důl. pro bezpečnost a ochr. zahr. politických a ekon. zájmů ČR
- Vojenské zpravodajství - vojenská zpravodajská služba
  - zabezpečuje info mající původ v zahraničí důl. pro obranu a bezpečnost ČR

Ochrana utajovaných informací (skutečností)

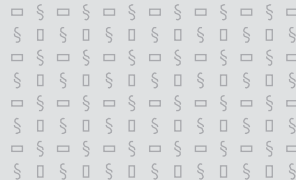
- Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti.
- *upravuje zásady pro stanovení informací jako informací utajovaných, podmínky pro přístup k nim a další požadavky na jejich ochranu, zásady pro stanovení citlivých činností a podmínky pro jejich výkon a s tím spojený výkon státní správy*
- **utajovaná informace** informace v jakékoliv podobě zaznamenaná na jakémkoliv nosiči označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyžazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací

Ochrana utajovaných informací (skutečností)

- Seznam utajovaných informací je obsažen v nařízení vlády č. 522/2005 Sb.
- Utajované informace se dělí do 4 stupňů utajení:
  - Přísně tajné
  - Tajné
  - Důvěrné
  - Vyhrazené
- Klasifikace podle toho, jakou újmu zájmům ČR může její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití způsobit

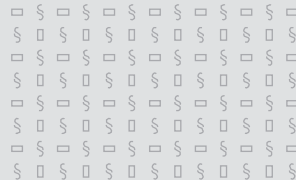
Ochrana utajovaných informací (skutečností)

■ Je zajišťována

- Personální bezpečností (podmínkami přístupu osobě)
- Průmyslovou bezpečností (podmínky přístupu podnikatele k utajované informaci)
- Administrativní bezpečnost (vyznačování údajů a evidence)
- Fyzická bezpečnost (určují se objekty, zabezpečené oblasti a jednací oblasti)
- Bezpečnost informačních a komunikačních systémů
- Kryptografická ochrana (použitím použitím kryptografických metod a kryptografických materiálů při zpracování, přenosu nebo ukládání utajovaných informací)

■ Personální bezpečnost

- *výběr fyzických osob, které mají mít přístup k utajovaným informacím, ověřování podmínek pro jejich přístup k utajovaným informacím, jejich výchova a ochrana* - vydává Národní bezpečnostní úřad ve formě osvědčení, které je veřejnou listinou - bezpečnostní řízení

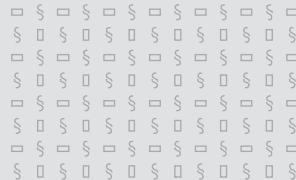

Ochrana utajovaných informací (skutečností)

■ Národní bezpečnostní úřad

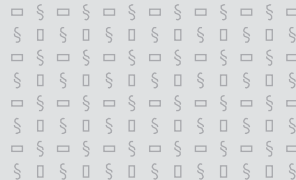
- Kompetenční zákon č. 2/1969 Sb. - ústřední orgán státní správy
- vykonává státní správu v oblasti ochrany utajovaných informací a bezpečnostní způsobilost
- V čele ředitel, jmenuje vláda

- Judikatura ÚS - *Rozhodování o vydání či nevydání bezpečnostního dokladu nebo osvědčení ke styku s utajovanými skutečnostmi je rozhodováním o přístupu k výkonu určitého povolání podle čl. 26 odst. 1 Listiny*

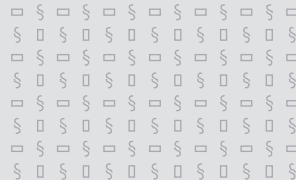
Správa obrany státu

- Řízení a organizace obrany ČR
  - Ústřední úroveň
    - Prezident republiky (vrchní velitel ozbrojených sil, jmenuje a povyšuje generály)
    - Parlament (rozhoduje např. o vyhlášení válečného stavu a o účasti ČR v obranných systémech)
    - Vláda (rozhoduje např. o průjezdu nebo přeletu ozbrojených sil jiných států přes naše území nebo nad ním)
    - Ministerstvo obrany (zabezpečuje mj. nedotknutelnost vzdušného prostoru ČR, řídí Vojenské zpravodajství)
  - Územní úroveň - zejména vojenské správní úřady (krajská vojenská velitelství) a újezdní úřad

Správa obrany státu

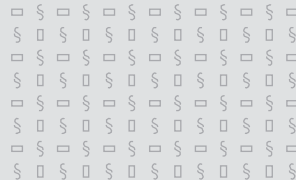
- Zajišťování obrany státu
  - především zákon č. 222/1999 Sb.
  - *stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajišťování obrany České před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností*
  - Povinnosti např. poskytovat určené věcné prostředky pro potřeby zajišťování obrany, pracovní povinnost či pracovní výpomoc
  - za trvání vojenských krizových stavů tento zákon umožňuje výjimečně vyvlastnit nezbytné movité a nemovité věci ve zkráceném řízení

Správa obrany státu

■ Vojenské újezdy

- *je vymezená část území státu určená k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil.*
- *zřizují se, mění a ruší zvláštním zákonem*
- 4 vojenské újezdy v ČR - Březina, Boletice, Libavá a Hradiště
- Státní správu na území újezdu vykonává správní úřad s názvem **újezdni úřad**, který je současně vojenským orgánem, plnícím úkoly při zajišťování obrany státu - je podřízen ministerstvu
- čele újezdniho úřadu je **přednosta**, kterým je voják z povolání

Správa obrany státu

■ Ozbrojené síly ČR

- zákon č. 219/1999

- *upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky, jejich řízení, přípravu a vybavení vojenským materiálem.*

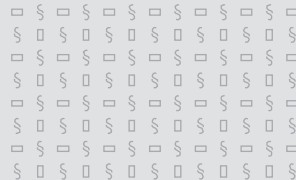
- *základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení.*

- Člení se na:

- **Armáda ČR** - základ ozbrojených sil - člení se na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary

- **Vojenská kancelář prezidenta republiky** - v čele náčelník přímo podřízený prezidentovi

- **Hradní stráž** - podřízená náčelníkovi Vojenské kanceláře prezidenta republiky

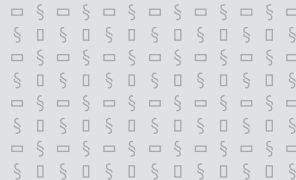

Správa obrany státu

■ Vojáci z povolání

- zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání
- *upravuje vznik, změnu, zánik a obsah služebních poměrů vojáků z povolání - zejm. vojenské kázeňské právo, péče o vojáky, zabezpečení vojáků, výsluhové náležitosti...)*
- *Vojákem z povolání je občan, který vojenskou činnou službu vykonává jako svoje zaměstnání, resp. je služebním poměru k České republice. Občan může být povolán do služebního poměru jen na základě vlastní žádosti.*
- Podmínky povolání do služebního poměru viz § 3
- Zánik služebního poměru viz § 18

Správa obrany státu

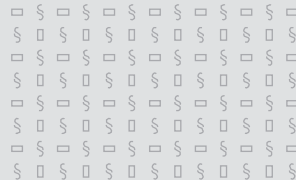
■ Branná povinnost

- zákon č. 585/2004 Sb., branný zákon
- **Branná povinnost** je povinnost státního občana České republiky plnit úkoly ozbrojených sil České republiky; zahrnuje povinnost občana podrobit se odvodnímu řízení, vykonávat vojenskou činnou službu a plnit další povinnosti stanovené tímto zákonem.
- Branná povinnost **vzniká** občanovi ode dne, v němž dosáhne věku 18 let do 60 let
- Vlastní výkon branné povinnosti nastává až v době stavu **ohrožení státu nebo za válečného stavu X** mimo to lze dobrovolně v rámci **aktivních záloh** - zák. 45/2016 Sb
- v **odvodním řízení** se rozhoduje o schopnosti občana vykonávat vojenskou činnou službu - Vláda stanoví nařízením za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu podle, a to podle ročníku narození nebo podle odborné kvalifikace, a termín zahájení odvodního řízení

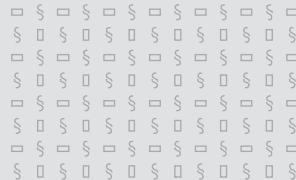
MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Veřejná správa na úseku památkové péče

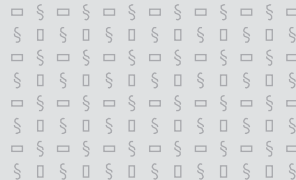
Správa kultury

- **Kultura** - souhrn materiálních a duchovních hodnot vytvořených lidmi v procesu historického vývoje - význam aspekt správně právní
- Správa kultury se vyznačuje tím, že je upravována poměrně velkým množstvím právních předpisů různé právní síly
- Ústředním správním orgánem pro oblast kultury je **Ministerstvo kultury**
  - *je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, dále pro provádění autorského zákona a pro výrobu a obchod v oblasti kultury (viz zák. č. 2/1969).*

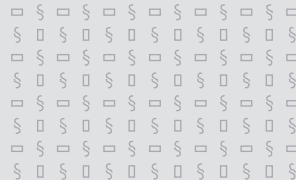
Správa kultury

- Správa na úseku kultury tvoří velmi **diferenciovaný celek**
- **hlavní oblasti:**
  - Ochrana kulturních památek
  - Archeologické výzkumy a nálezy
  - Prodej a vývoz předmětů kulturní hodnoty
  - Správa na úseku muzeí a galerií
  - Správa na úseku knihoven
  - Správa na úseku vydávání periodického tisku
  - Správa na úseku vydávání neperiodického tisku
  - Správa na úseku rozhlasového a televizního vysílání

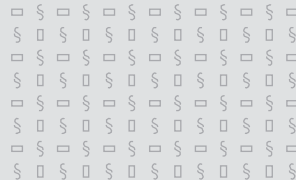
Archeologické výzkumy a nálezy

- upraveno v zák. č. 20/1987 Sb. - část třetí
- avšak specifická oblast, kde nelze použít obvyklá měřítka ochrany kulturních památek a památkových území
- **archeologické výzkumy**
  - provádí Archeologický ústav Akademie věd a další subjekty - oprávněné organizace (povolení MK)
- **archeologické nálezy**
  - *věc (soubor věcí), která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí*

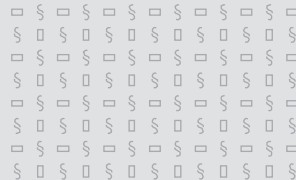
Prodej a vývoz předmětů kulturní hodnoty

- po roce 1989 nová situace
  - otevření hranic, privatizace obchodní sítě, restituce
  - potřeba řešit problematiku obchodu s předměty kulturní hodnoty a jejich přeshraničního pohybu
- zákon č. **71/1994 Sb.**, o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty
- **předměty kulturní hodnoty**
  - přírodniny nebo lidské výtvořiny nebo jejich soubory,
  - které jsou významné pro historii, literaturu, umění nebo vědu
  - a splňují kritéria obsažená v příloze zákona (zpřesňující kritéria)
    - příloha členěna na kategorie předmětů a jejich stáří

Prodej a vývoz předmětů kulturní hodnoty

- z působnosti jsou **vyloučeny** - zákon se nevztahuje na.
  - věci chráněné jako kulturní památky
  - věci podřízené režimu zákona o ochraně sbírek muzejní povahy (z. č. 122/2000 Sb.)
  - archiválie ve smyslu zákona o archivnictví a spisové službě (z. č. 499/2004 Sb.)
  - originály děl výtvarných umění žijících autorů
- vývoz podmíněn vydáním **osvědčení**
  - vydávají
    - tzv. odborné organizace (muzea, galerie, knihovny, Národní památkový ústav)
    - a Ministerstvo kultury

Správa na úseku muzeí a galerií

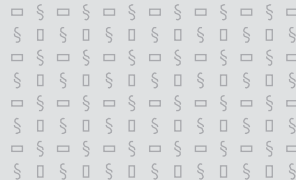
- zvláštní režim ochrany předmětů movitého kulturního dědictví tvořících **sbírky muzejní povahy**
- zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy
- znaky sbírky **muzejní povahy**:
  - sbírka ve své celistvosti významná pro prehistorii, historii, umění, literaturu, techniku, přírodní nebo společenské vědy;
  - tvoří ji soubor sbírkových předmětů shromážděných lidskou činností
  - (má se za to, že sbírka je věcí hromadnou)

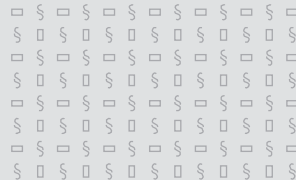
Správa na úseku muzeí a galerií

- **Do centrální evidence sbírek se zapisují:**
  - min. 5 předmětů na území ČR + znaky sbírky
  - vede Ministerstvo kultury
  - zápis veřejné ze zákona, soukromé na žádost
    - následně může být zrušen (ex offo, žádost)
  - obsahuje identifikaci sbírky a vlastníka
    - slouží např. pro inventarizaci
  - pro zapsané sbírky platí **zvláštní režim nakládání**

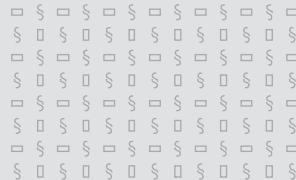
Správa na úseku muzeí a galerií

- **povinnosti vlastníka zapsané v centrální evidenci např.:**
  - zajistit ochranu před krádeží či poškozením
  - uchovávat sbírku v celistvosti, restaurovat
  - umožnit zpřístupnění sbírky nebo jednotlivých sbírkových předmětů veřejnosti pro studijní a vědecké účely vystavováním nebo zapůjčováním k vystavování
- **další omezení**
  - nelze zatížit věcnými právy + informace při prodeji
  - vývoz jen ze zákonných důvodů + povolení MK

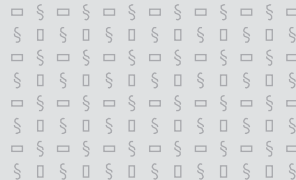
Správa na úseku muzeí a galerií

- **práva vlastníka sbírky zapsané do centrální evidence zejména:**
  - odborná pomoc (z části bezplatná)
  - mohou být poskytnuty příspěvky z veř. prostředků
    - např. na restaurování, vybavení objektů, instalaci expozic apod.
- **sankce**
  - dozor vykonává MK
  - pokuty až do 10 mil. Kč vlastníku či organizaci, která sbírku spravuje (s přihlédnutím k závažnosti či škodě)

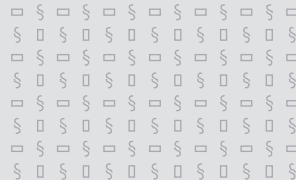
Správa na úseku knihoven

- především z. č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování knihovnických a informačních služeb
  - upravuje **system knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby**
    - hlavním účelem = zajištění práva na svobodný přístup k informacím (čl. 17 LZPS)
    - na bezplatném (resp. neziskovém) principu
  - nevztahuje se na knihovny provozované na základě živnostenského oprávnění
  - **evidenci knihoven vede Ministerstvo kultury**

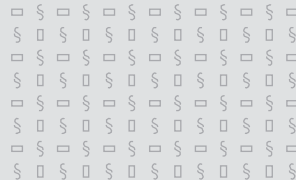
Správa na úseku knihoven

- **knihovna jako zařízení**
  - v němž jsou způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu poskytovány veřejné knihovnické a informační služby vymezené tímto zákonem
  - a které je zapsáno v evidenci knihoven
- **veřejné knihovnické a informační služby**
  - zejména zpřístupňování knihovních dokumentů z knihovního fondu knihovny nebo prostřednictvím meziknihovních služeb
  - poskytování informací (např. z veřejné správy)

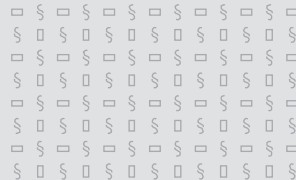
Správa na úseku vydávání periodického tisku

- z. č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon)
  - vybraná práva a povinnosti vydavatelů
  - veškerý periodický tisk na území ČR
- **periodický tisk**
  - *noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně 2x v kal. roce*
  - **vydáváním činnost vydavatele, při které na svůj účet a na svou odpovědnost zajišťuje jeho obsah, vydání a veřejné šíření**
  - **veřejné šíření jeho zpřístupnění předem individuálně neurčenému okruhu osob nebo i osob takto určených, pokud překračují okruh členů rodiny vydavatele, který je fyzickou osobou, a s ním spjatého okruhu osobních přátel**

Správa na úseku vydávání periodického tisku

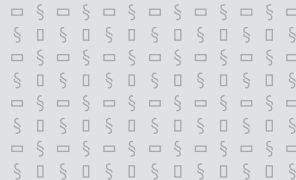
- **oprávnění vydávat** na principu evidenčním
  - evidence periodického tisku - Ministerstvo kultury
  - identifikace vydavatele (přidělením evidenčního čísla)
    - ochrana práv osob poškozených obsahem tisku
    - statistické účely
- **povinnosti vydavatele** zejména
  - odpovědnost za obsah tisku (vyjma pravdivosti reklamy, nejde-li o reklamu vydavatele)
  - uvádění identifikace titulů a odpovědných osob
  - ...viz dále

Správa na úseku vydávání periodického tisku

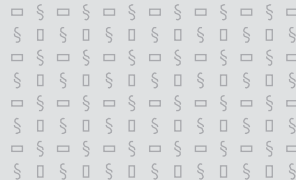
- *oznámení v naléhavém veř. zájmu* (válečný stav apod.)
- *institut povinného výtisku* (na svůj náklad poskytnout z každého vydání výtisky určeným příjemcům)
- *institut odpovědi* (na žádost umožnit uveřejnění odpovědi v případě dotčení osobnostních práv osoby)
- *dodatečné sdělení* (uveřejnění informace o konečném výsledku trestního či přestupkového řízení)
- „**nově**“ regulace „radničních listů“
  - povinnost informovat objektivně a vyváženě
  - právo zastupitele na zveřejnění *doplňující informace*

Správa na úseku vydávání neperiodického tisku

- z. č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích
- z. č. 121/2000 Sb., o právu autorském (autorský zákon)
- **neperiodické publikace**
  - jsou rozmnoženiny literárních, vědeckých a uměleckých děl (veškeré rozmnoženiny ve smyslu aut. zákona)
  - určené k veřejnému šíření
  - které jsou vydávány jednorázově, popřípadě nejvýše jednou ročně anebo po částech i častěji
  - tvoří-li obsahově jeden celek

Správa na úseku vydávání neperiodického tisku

■ mimo působnost např.

- rozmnoženiny vydané v cizině, audiovizuálních děl, pro provozní potřebu či jako součásti výrobků
- bankovky, losy, mapová díla apod.

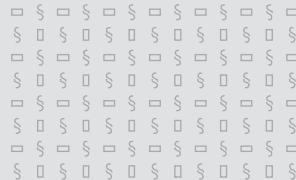
■ povinnosti vydavatele

- označení publikace (pro možnost zatřídění publikace) X jinak nesmí být veřejně šířena
- institut povinných výtisků
- *institut nabídkové povinnosti* (povinnost nabídnout publikaci ke koupi určeným knihovnám)

Správa na úseku rozhl. a tel. vysílání

- z. č. **231/2001 Sb.**, o provozování rozhlasového a televizního vysílání
- rozhlasovým a televizním vysíláním zákon rozumí
  - poskytování pořadů a dalších částí vysílání
  - uspořádaných v rámci programu
  - včetně služeb přímo souvisejících s programem
  - provozovatelem vysílání
  - veřejnosti prostřednictvím sítí elektronických komunikací v podobě chráněné nebo nechráněné
  - za účelem simultánního sledování

Správa na úseku rozhl. a tel. vysílání

■ provozovatelé s licenci

■ licence udělovaná v rámci licenčního řízení

■ Radou pro rozhlasové a televizní vysílání

■ na omezenou dobu (8 let rozhl. a 12 let tel. - možnost prodloužení)

■ licence na k vysílání šířenému (1) prostřednictvím družic a kabelových systémů nebo (2) vysílačů (3) přenosových systémů dalších - „zvláštní přenosový systém“

■ licenci nelze následně převést na jiný subjekt bez předchozího souhlasu Rady

■ licence může pozbyť platnosti nebo může být odejmuta

■ provozovatelé ze zákona

■ provozovatelé poskytující veřejnou službu (ČT a ČR)

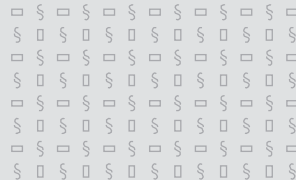
Správa na úseku rozhl. a tel. vysílání

- **základní povinnosti provozovatelů (§ 32) např.:**
  - poskytovat objektivní a vyvážené informace, hodnotící komentáře musí být odděleny od info. zpravod. char.
  - nést odpovědnost za obsah vysílání
  - nepodněcovat nenávist, nepropagovat stereotypy
  - v různých formách neohrožovat fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých (zejména respektovat „chráněný čas“ od 6 do 22 hod.)
  - nevysílat podprahová sdělení
  - nevysílat vulgarismy mimo uměleckého ztvárnění

Správa na úseku rozhl. a tel. vysílání

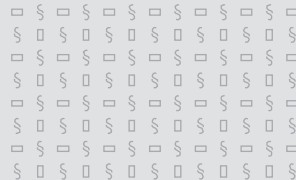
- **Rada pro rozhlasové a televizní vysílání**
  - jako správní úřad výkon státní správy na tomto úseku
  - odpovědná Poslanecké sněmovně (jmenována předsedou vlády na její návrh - 13 členů)
  - také vede evidenci provozovatelů a ukládá sankce

Veřejná správa na úseku památkové péče

■ obecná východiska

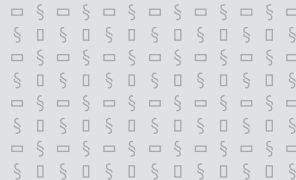
- kulturní bohatství jako ústavně chráněná hodnota
- ústavní základ pro ochranu = čl. 34 odst. 2 LZPS
„Právo přístupu ke kulturnímu bohatství je zaručeno za podmínek stanovených zákonem“
  - povinnost státu - aktivní přístup
- Čl. 35 odst. 3 LZPS *„ Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.“*

Veřejná správa na úseku památkové péče

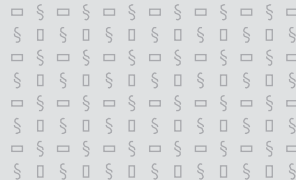
- povinnosti státu chránit + vymáhat dodržování zákazu neohrožovat a nepoškozovat
- **střet zájmů**
  - veřejný zájem na ochraně kulturního bohatství
  - x ústavně zaručené vlastnické právo
    - Čl. 11 odst. 3 LZPS „Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy...“
  - nutnost poměřování při omezování vlastnického práva (zejména princip proporcionality)

Veřejná správa na úseku památkové péče

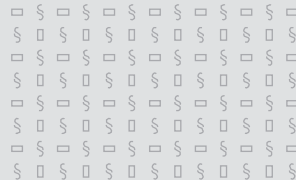
- **obecná východiska promítnuta do zákonné úpravy**
  - především z. č. **20/1987 Sb.**, o státní památkové péči
    - kodifikace práva hmotného a procesního na úseku památkové péče
    - včetně úpravy archeologických výzkumů a nálezů
  - problematika ochrany kulturních památek i v dalších předpisech
    - zejména z. č. 183/2006 Sb., stavební zákon
- **státní památková péče - org. struktura**
  - ústředním orgánem Ministerstvo kultury
  - památková inspekce jako specializovaný kontrolní orgán (není však samostatným orgánem státní správy - zřizuje Ministerstvo kultury)

Veřejná správa na úseku památkové péče

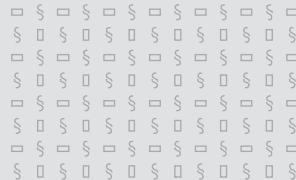
■ kulturní památka

- věc movitá i nemovitá (případně soubor těchto věcí)
- naplnění zákonných znaků
  - a) historická, umělecká, vědecká či technická hodnota nebo
  - b) přímý vztah k významným osobnostem nebo událostem
- + *prohlášení věci za KP Ministerstvem kultury (rozhodnutí o prohlášení za KP)*

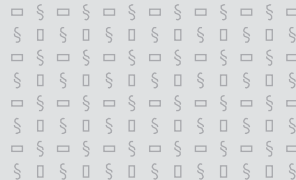
Veřejná správa na úseku památkové péče

- řízení o prohlášení věci za kulturní památku
  - zákon upravuje pouze základní procesní pravidla
  - ex offo či podnět (kdokoli)
  - MK vyrozumí vlastníka a umožní se vyjádřit (účastník)
    - prohlášení i proti vůli vlastníka (veřejný zájem)
    - až do rozhodnutí vlastník povinen chránit věc před poškozením či odcizením a oznámit změnu (i zamýšlenou) jejího vlastnictví, správy nebo užívání
  - zrušení, pokud nesplňuje kritéria (např. rozsáhlé poničení požárem)

Veřejná správa na úseku památkové péče

- Kategorie památkové ochrany
  - Individuální formy ochrany
  - územní formy ochrany
- kategorie
  - kulturní památka (MK) - základní stupeň zajištění ochrany
  - národní kulturní památka (vláda) - nejvýznamnější památky
  - územní formy ochrany - opatření obecné povahy
    - a) památková rezervace (vláda)
    - b) památková zóna (MK)
    - c) ochranná pásma
    - zavazují k ochraně i vlastníky nemovitostí, které nejsou kulturními památkami

Veřejná správa na úseku památkové péče

■ evidence kulturních památek

- ústřední seznam KP ČR (Národní památkový ústav)

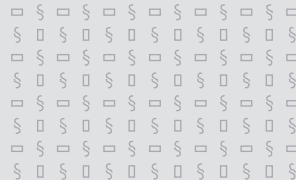
- ale také evidence v katastru nemovitostí

■ Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Stockholm 1972)

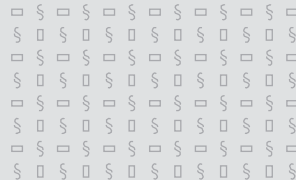
- přísná kritéria + nákladné

- na návrh ČR 12 zápisů

Veřejná správa na úseku památkové péče

- **základní povinnosti vlastníka kulturní památky:**
  - zachovávat a udržovat v dobrém stavu (na svůj náklad)
  - chránit před poškozením (na svůj náklad)
  - užívat odpovídajícím způsobem
  - oznamovat změny v užívání
  - ...
- **finanční pomoc vlastníkovi**
  - vlastník by neměl nést veškeré náklady
    - čl. 11 odst. 4 LZPS „*Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu*“
  - přímá (prostředky z veřejných rozpočtů - poskytnutí finančního příspěvku na žádost, nenárokové)
  - nepřímá (bezplatná odborná pomoc prostřednictvím NPÚ zejména při obnově, dále daňová zvýhodnění)

Veřejná správa na úseku památkové péče

- **opatření při porušení povinností vlastníka**
  - uložení opatření k nápravě
  - provedení opatření na náklad vlastníka
  - uložení pokuty
  - **vyvlastnění nemovité kulturní památky**
    - trvalé zanedbávání povinností a ohrožení zachování
    - nedojde-li k dohodě o prodeji státu
    - návrh obecního úřadu obce III a vyvlastnění podle z. č. 184/2006 Sb.